

ALEJAS Green Guardians

PROJEKTS NR.LL-00251

Interreg

Līdzfinansē
EIROPAS SAVIENĪBA

Latvija – Lietuva

Projekta īstenošanu līdzfinansē Eiropas Savienības Interreg VI-A Latvijas–Lietuvas programma 2021.–2027.gadam.

Kas ir aleja?

- Alejair kokurindveidastādījums abpus ceļam, šosejai vai gājēju celiņam, parkos vai citviet.
- Alejas veido vismaz 2 rindu koku stādījums. Izņēmums ir vēsturiskās alejas, kur var būt saglabājusies tikai 1 koku rinda.
- Minimālais stādīto koku skaits alejā - vismaz 10 koki katrā pusē. Alejās ir vienāds attālums starp kokiem rindās jeb ritms.
- Alejās var augt viena vai vairākas koku sugas.

Vērtības

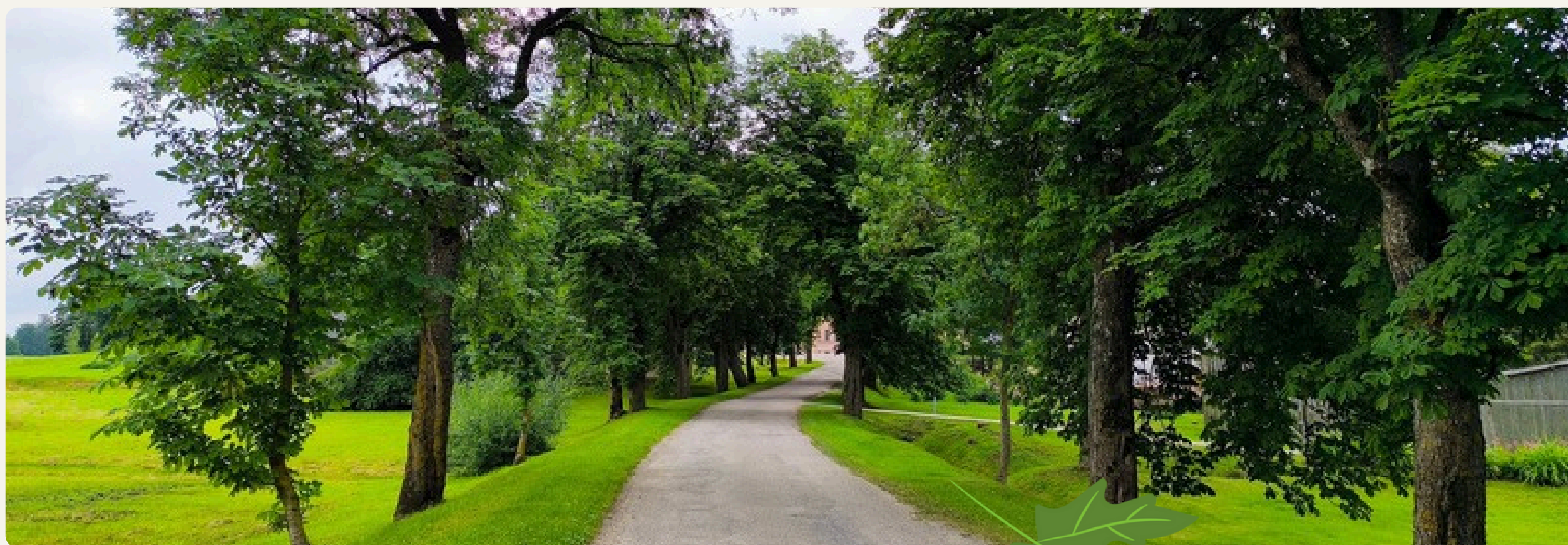

- Kultūrvēsturiskā
- Ainaviskā
- Dabas daudzveidības
- Ekosistēmu pakalpojumi

Vērtības

Īpaši aizsargājamās alejas

- Kopā Latvijā 63 gab.
- Kurzemes reģionā (12 gab.)

- Cīravas liepu aleja
- Padures aleja
- Vecvilgāles aleja
- Rubas aleja
- Vecsatīku muižas aleja
- Dižstendes–Bungu kapu bērzu aleja
- Dundagas dižliepu aleja
- Jaunmoku aleja
- Kartavkalna aleja
- Rūmenes aleja
- Vecmoku alejas
- Zūru muižas aleja

Normatīvais regulējums

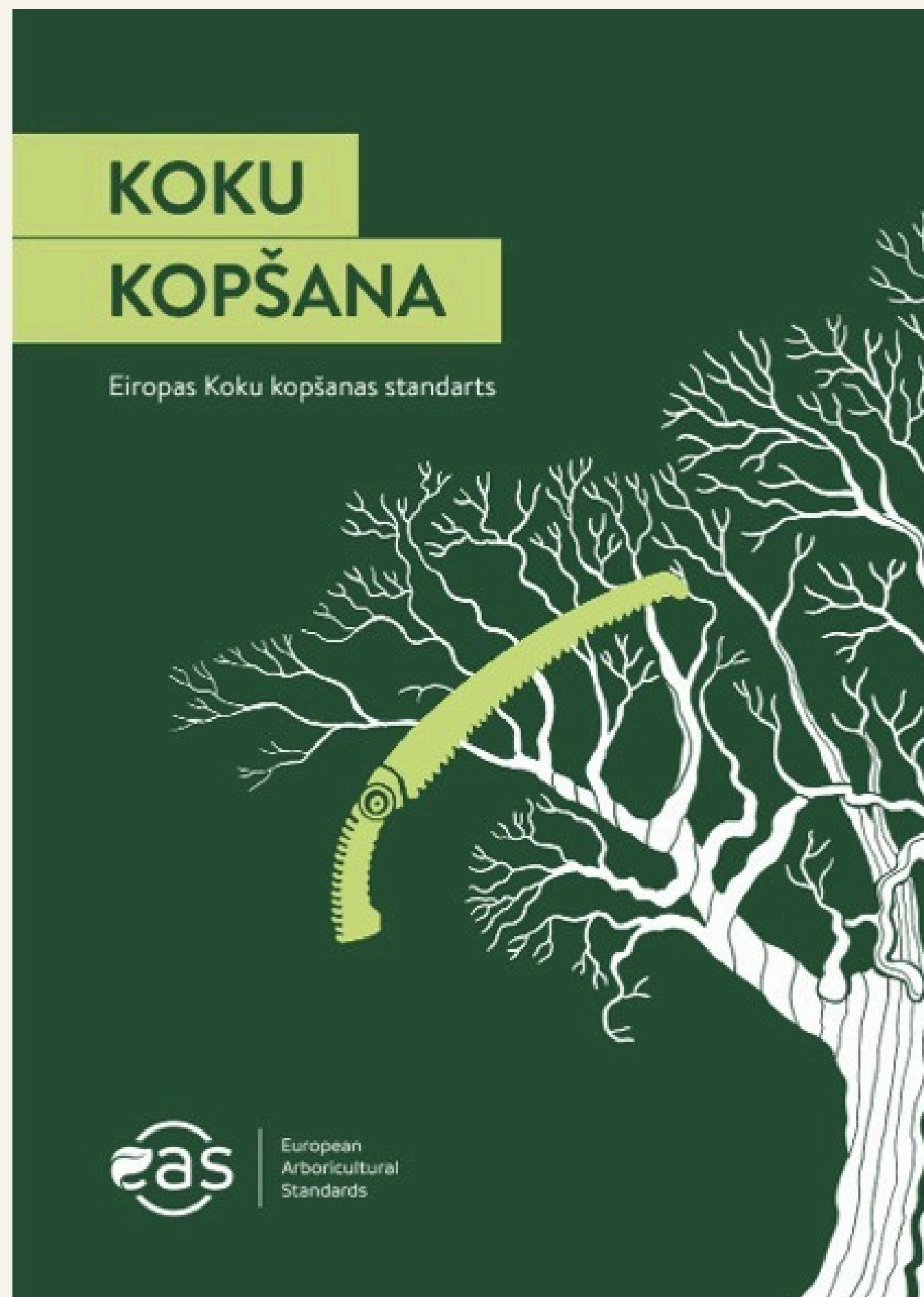

ievēro:

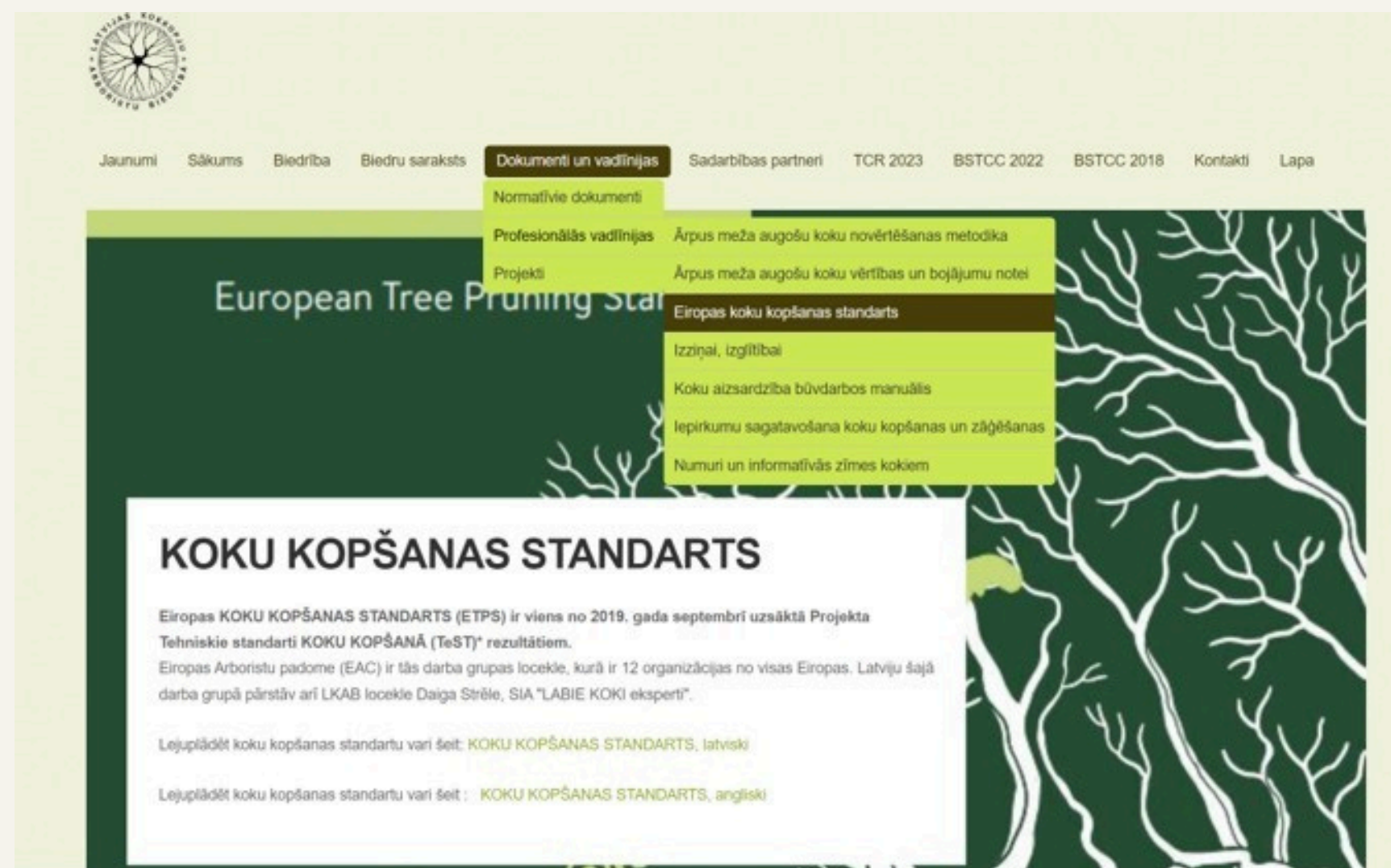
- LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām», 1993 LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS
- «Aizsargjoslu likums», 1997 Ministru kabineta noteikumi Nr. 143 Rīgā 2023. gada 28. martā (prot. Nr. 16 20. §) «Noteikumi par aizsargājamām alejām» Ministru kabineta noteikumi Nr.309 Rīgā 2012.gada 2.maijā (prot. Nr.24 26.§) «Noteikumi
- par koku ciršanu ārpus meža»

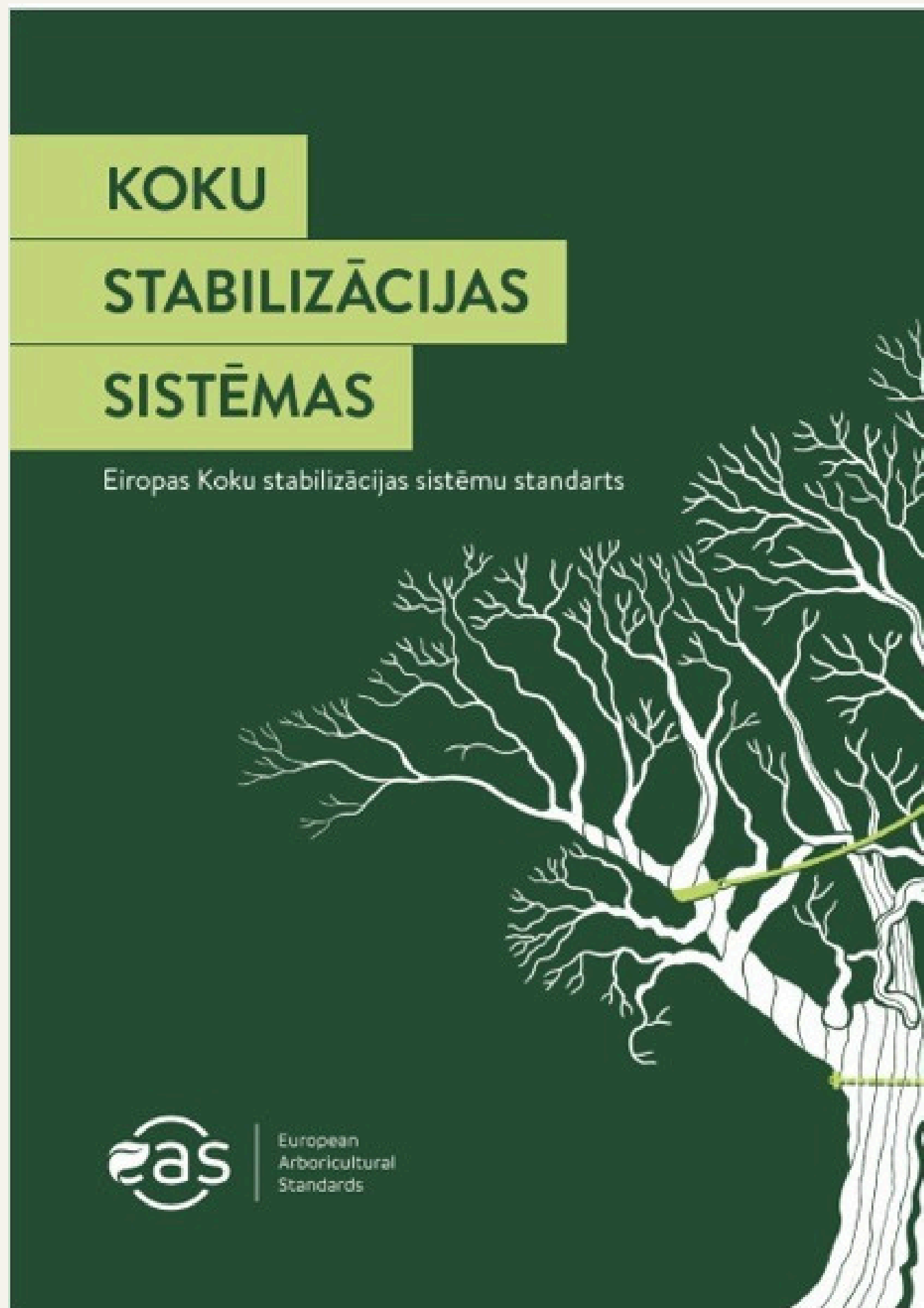

Profesionālās vadlīnijas

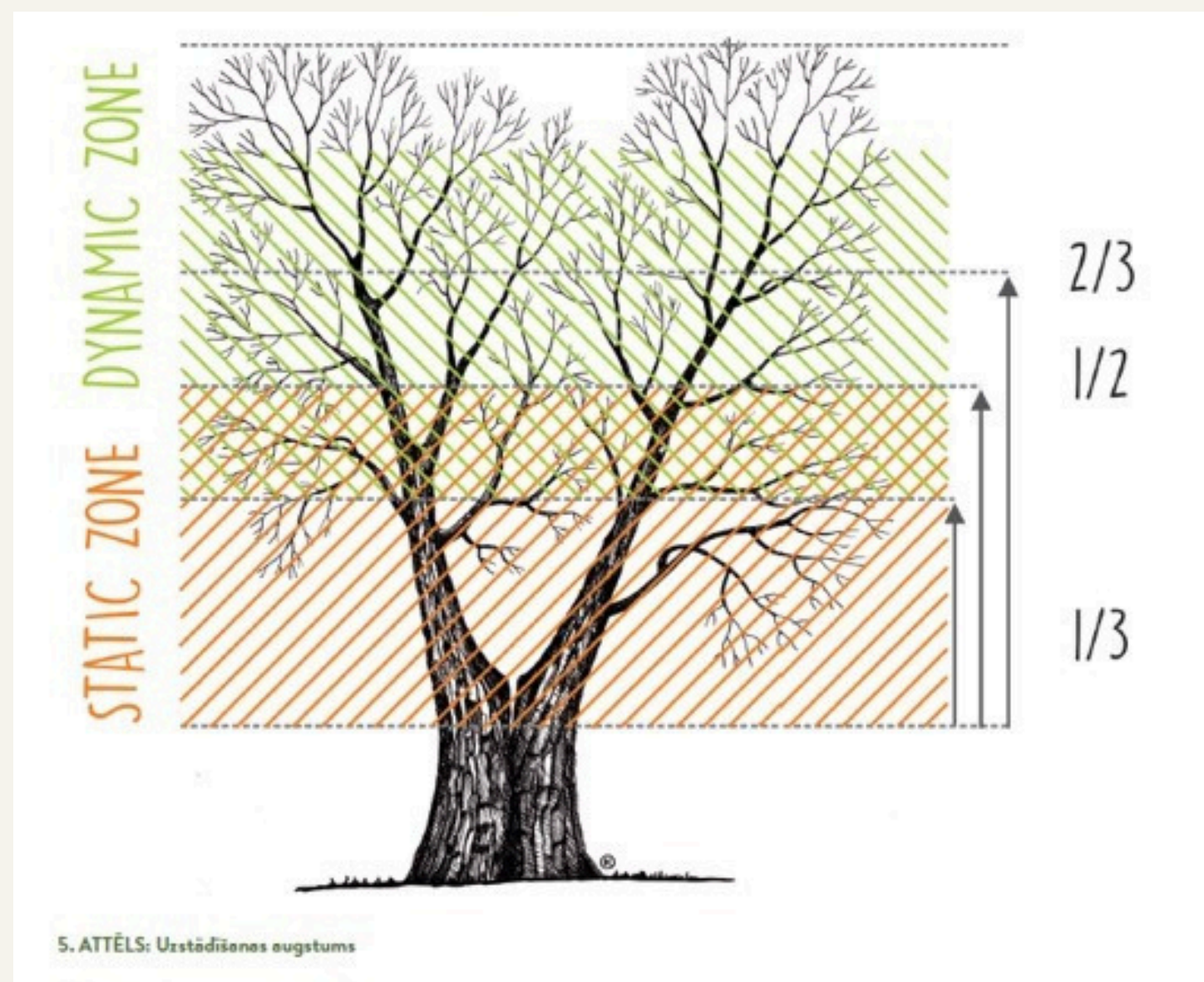
www.kokiem.lv

Profesionālās vadlīnijas

www.kokiem.lv

RĪGAS DOMES
MĀJOKĻU UN VIDES
DEPARTAMENTS

KOKU STĀDĪŠANAS VADLĪNIJAS URBĀNĀ VIDĒ

2023. GADA IZDEVUMS

Sagatavoja: koku eksperts Gvido Leiburgs

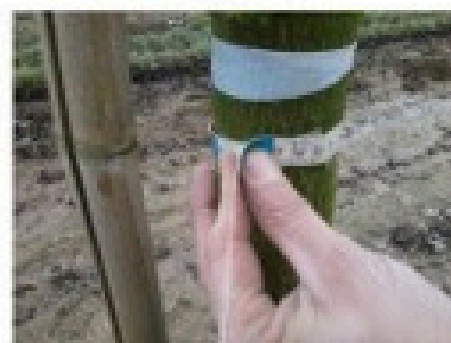

KOKU STĀDU IZMĒRU KLASES

Kokaudzētavas Eiropā koku stādus realizē pa stādu izmēru klasēm:

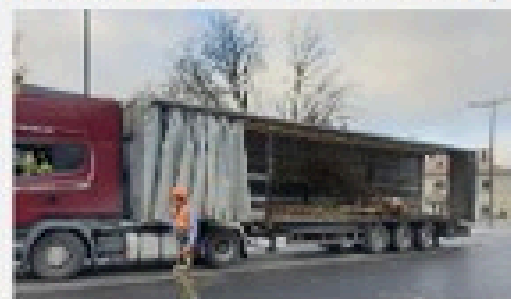
- ar soli 2 cm (6-8, 8-10, 10-12, 12-14, 14-16, 16-18, 18-20)
- ar soli 5 cm (20-25, 25-30, ..., 45-50)
- ar soli 10 cm (50-60, 60-70, ..., 90-100)
- ar soli 20 cm (100-120, 120-140, ...)

Jāprecizē, ka dižstāds Rīgas valstspilsētas ielmaļu apstādījumos sākas no 18-20 (16-18) cm stumbra apkārtmēra.

1. Att. Koku dižstādi stumbra uzmērīšana h 1 m. Stumbris ar apkārtmēru 22,5 cm atbilst stāda izmēram 20-25 cm. Attēls: G.Leiburgs

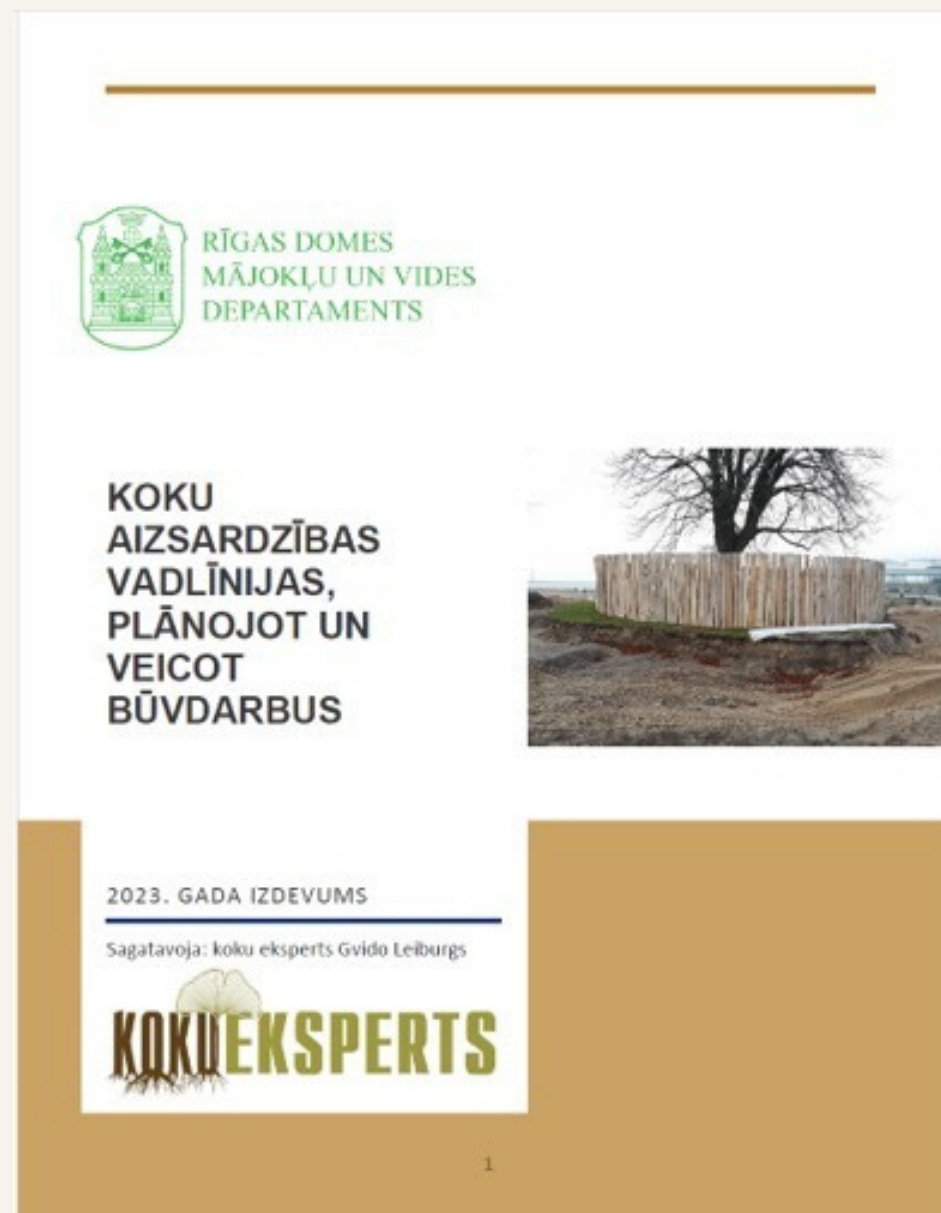
Jāatceras, ka neatkarīgi no stumbra apkārtmēra, dižstādu garums parasti nepārsniedz 11 (13) m, ko nosaka pārvadāšanas transporta kravas telpas garums

Koku stādīšanas vadlīnijas (Rīga)

Koku aizsardzības vadlīnijas būvobjektos (Rīga)

2. att. Redzama gājēju ceļa gultne kurā ir izrakta tranšeja elektrības kabeļa ieguldīšanai, strādājot ar traktortehniku aprauts liels skaits lielu dimensiju saglabājamu koku sakņu, darbi veikti koka minimālajā un kritiskajā sakņu aizsardzības zonā, foto Gvido Leiburgs.

Izmaiņas pazemes lineāro komunikāciju izvietojumā ārpus koku minimālajām un kritiskajām sakņu aizsardzības zonām ir viena no būtiskajām darbībām, kas būtiski ļauj samazināt sakņu bojājumu apjomu jeb nodrošināt koku dzīvotspēju.

Dažkārt ir nepieciešams no saglabājamiem kokiem atkāpties, veicot izmaiņas sākotnējā ceļu, laukumu vai ēku konfigurācijā

Kas apdraud alejas?

Neatbilstošas aleju apsaimniekošanas prakses piemēri

Kas apdraud alejas?

Kas apdraud alejas?

Kas apdraud alejas?

Klimata pārmaiņas
2023. gada vētras sekas, Bukaiši

Kas apdraud alejas?

Klimata pārmaiņas

2024.gadavētrassekas.Jūrmalas parks, Kauguri

Kas apdraud alejas?

Kaitēkļi un slimības

Ošu mēris (*Hymenoscyphus fraxineus*)

Kas apdraud alejas?

Gobu Holandes slimība (*Ophiostoma novo-ulmi*)
Latvijā dramatiski samazinās parastogobuskaits, slimības skartie koki
nokalst un tiek nozāģēti

Kas apdraud alejas?

Vītolu koksngrauzis (*Cossus cossus*)

Kas apdraud alejas?

Fitoftora (*Phytophthora alni*) **komplekss**
(Latvijā kopš 2015. gada (VAAD))

Kas apdraud alejas?

Zirgkastaņu brūnkode (*Cameraria ohridella*)

Apsaimniekošanas iespējas

ARBORISTA profesijai Latvijā 17 gadu

Arborists var novērst koku radītās neērtības, pielāgot katru koku konkrētajai augšanas vietai un cilvēku vēlmēm.

Kas kopj kokus, kāda ir labā prakse?

- Arboristi (koku kopšana ārpus meža)
- LKAB (Latvijas Kokkopju Arboristu biedrība) kopš 2008. gada
- - **Ir divi kvalifikācijas līmeņi:**
 - Arborista diploms (Ērgļi, Bulduri, Ogre)
 - ETW sertificētie arboristi

Kas kokus vērtē kāda ir labā prakse?

- Koku tehniķi vaikokueksperti
- LKAB (Latvijas Kokkopju Arboristu biedrība)
kopš 2008. gada
Ir divi kvalifikācijas līmeņi:
- - ETW sertificētie koku tehniķi -LKA
 - sertificēts koku vērtētājs
 - *kokus numurē dabā, veic uzmērījumus,
novērtē bojājumus un rekomendē
kopšanas pasākumus*

Padziļināta izpēte

Lielaucis alejas atjaunošana ar *Q.robur*, stāda izmērs 12-14

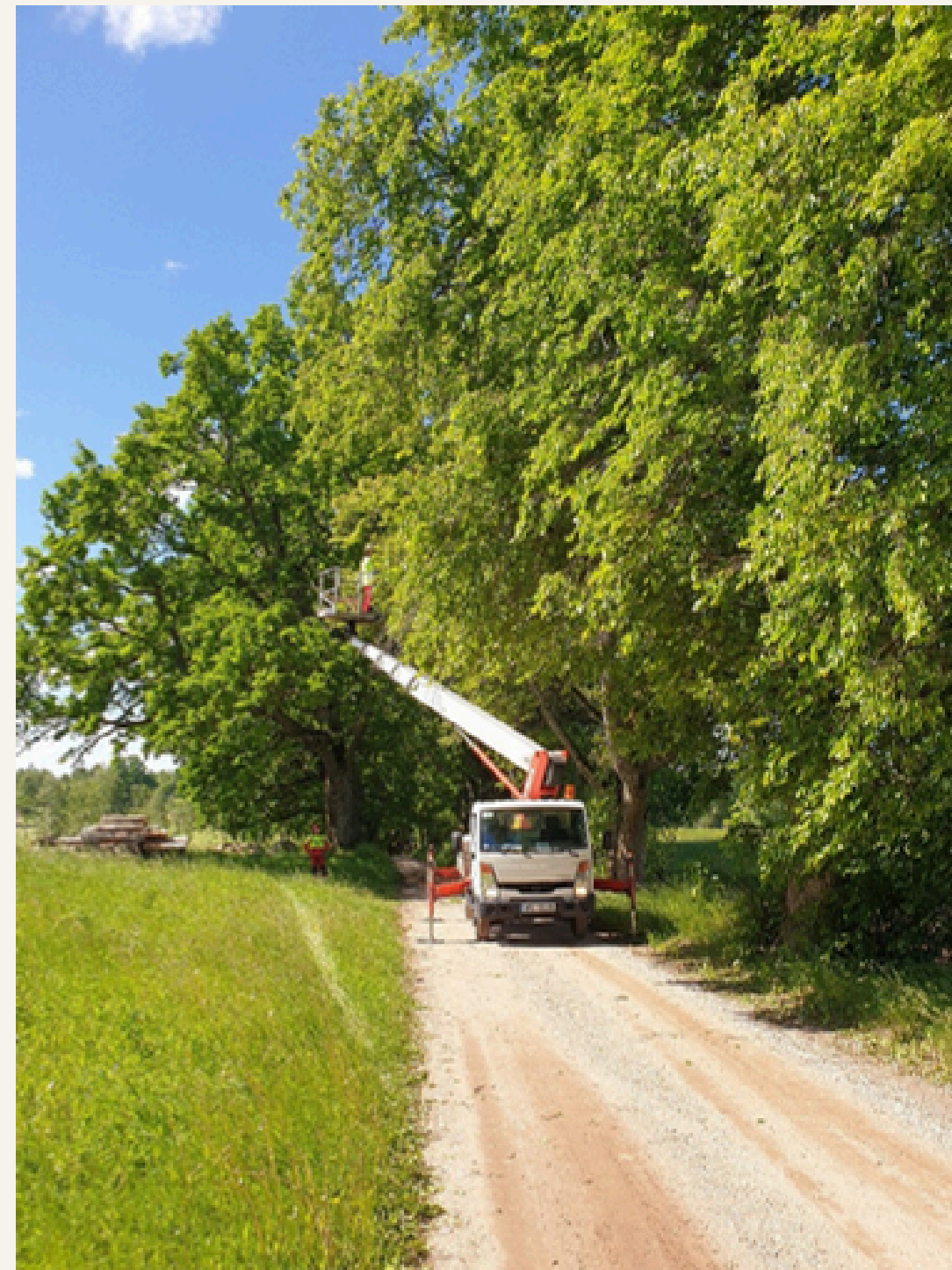
Blankenfeldes zirgkastanu alejas atjaunošana ar *Q.robur*, stāda izmērs 12-14

Blankenfeldes zirgkastanu alejas atjaunošana ar *Q.robur*, stāda izmērs 12-14

Darbs ar teleskopisko platformu

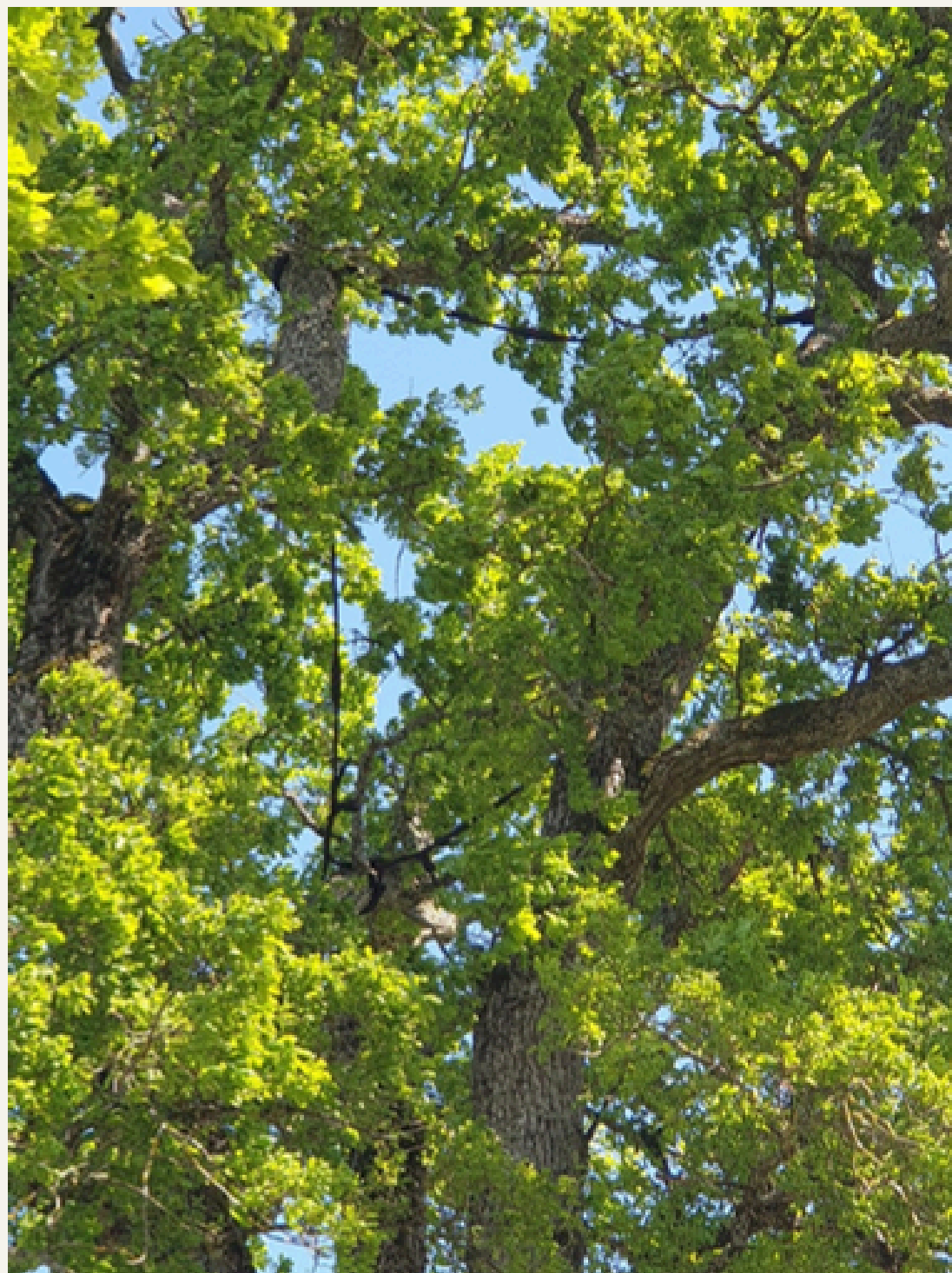
Vainaga pacelšana brauktuves (ietves) profilā

Elejas aleja, koku stabilizācijas sistēmas, vainaga samazināšana

Koka stabilizācijas sistēmas

Pirms kopšanas...

Pēc kopšanas...

Konkurējošā apauguma noņemšana

Green Guardians

Bēnes liepu aleja

Bīstamie zari

Dobumzari

Ekostumbenis

Klūsti aļeju detektīvu Kurzemē!

par

Lūdzu, atzīmējiet alejas atrašanās vietu kartē!*

Kļūsti par aleju detektīvu Kurzēmē!

Lūdzu, norādiet koku rindu skaitu alejā!*

☐ divas rindas

☐ trīs rindas

☐ četras rindas

☐ viena rinda (tikai gadījumā, ja tā ir saglabājusies no vēsturiskas alejas)

☐ vairāk (lūdzu, norādiet):

Kā Jūs raksturotu šīs alejas koku vecumu?*

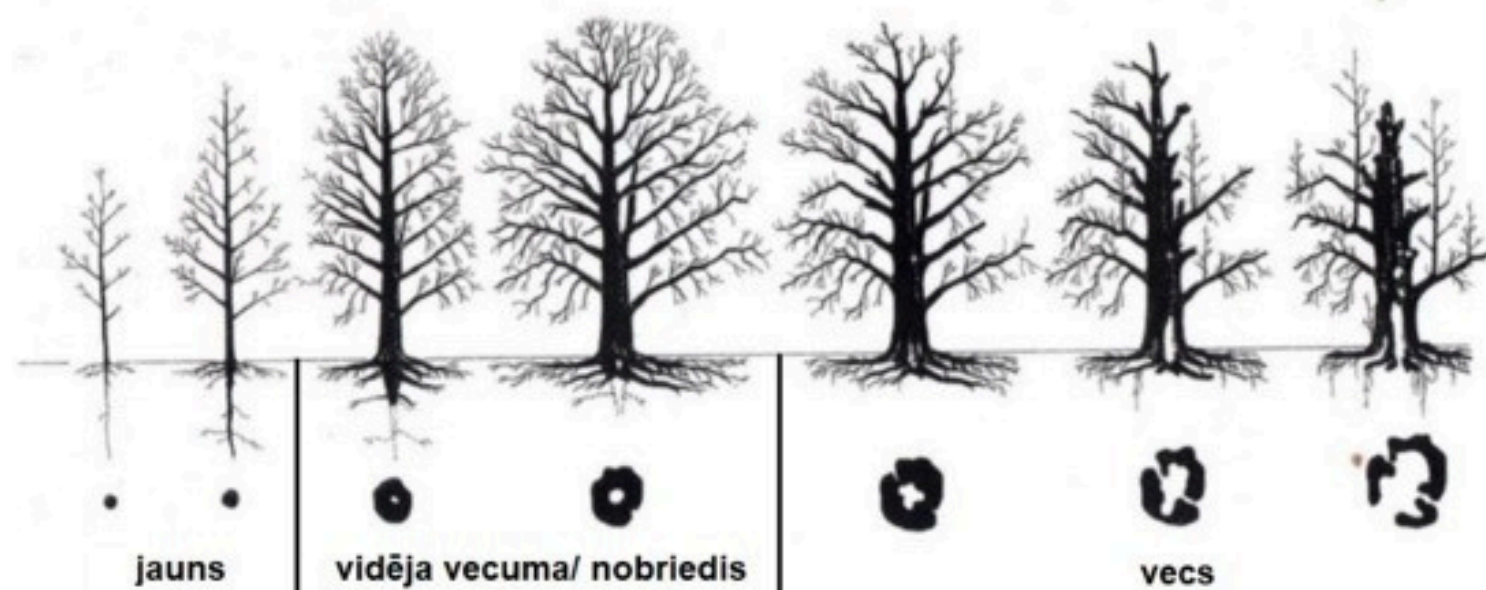
☐ jauna

☐ vidēja vecuma/ nobriedusi

☐ veca

☐ jaukta (alejā atrodas koki dažādos vecumposmos)

Koku vecumposmu piemēri

Jūs varat izmantot arī šo lietotni, lai aprēķinātu koku vecumu:

<https://www.omnicalculator.com/biology/tree-age>

Kļūsti par aleju detektīvu Kurzemē!

Kļūsti par aleju detektīvu Kurzem

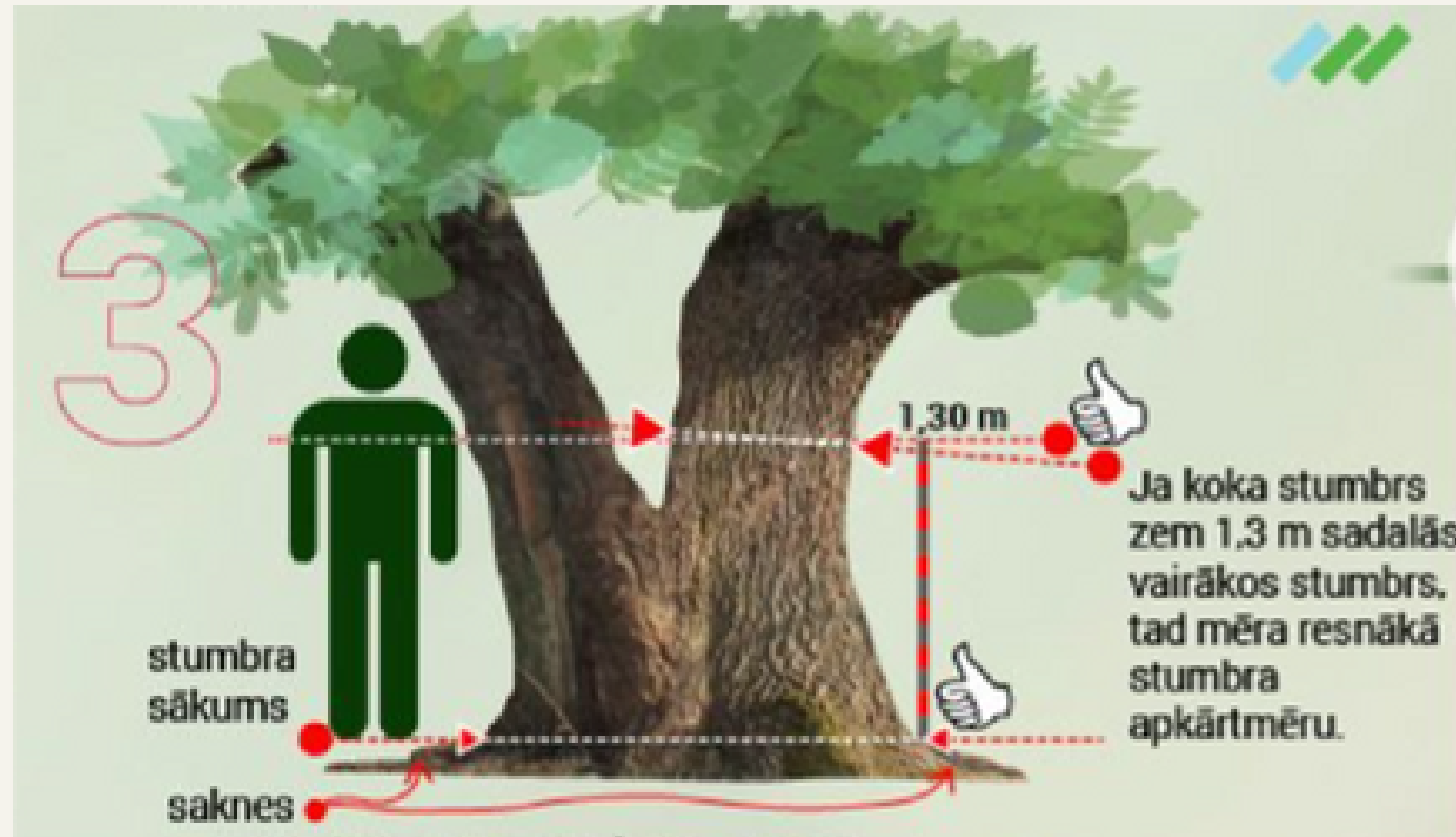
Ja iespējams, lūdzu, izmēriet alejai raksturīga koka stumbra apkārtmēru!

Lūgums mērījumu veikt krūšu augstumā (aptuveni 1,3 m)! Norādiet stumbra apkārtmēru centimetros

1000 /

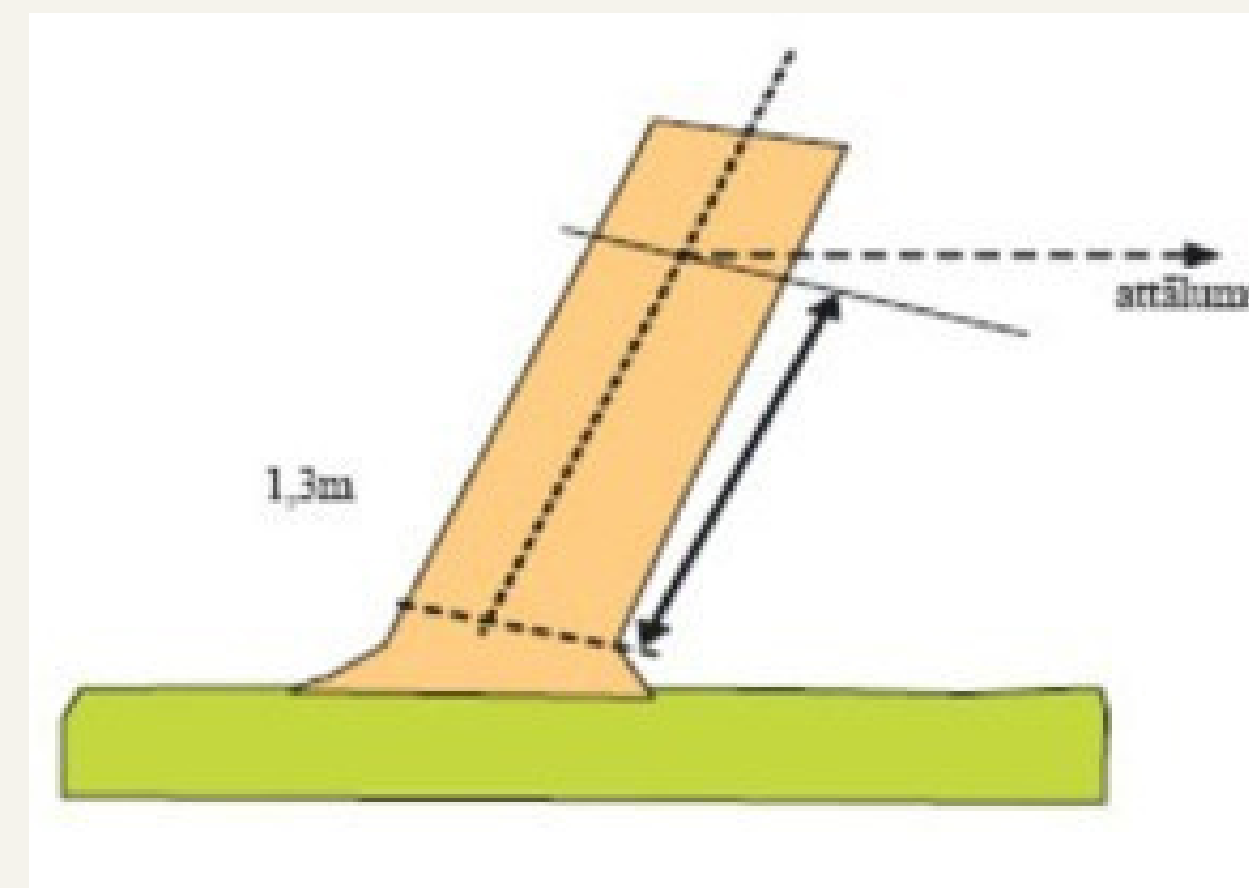
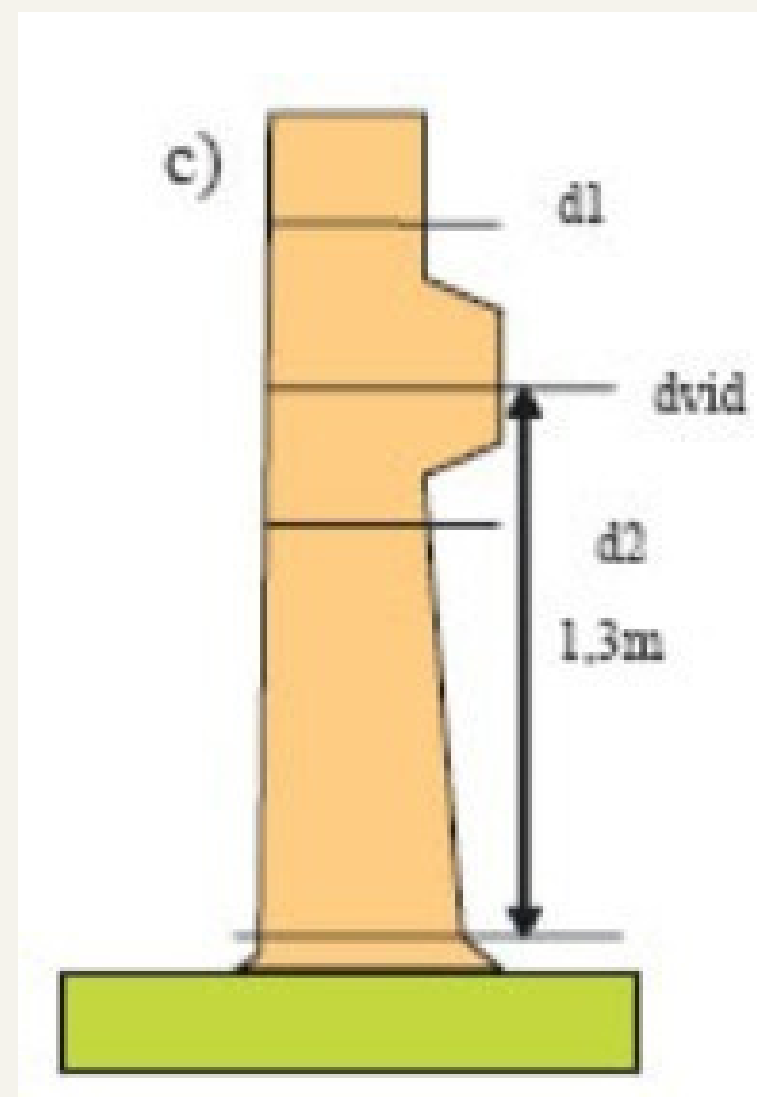
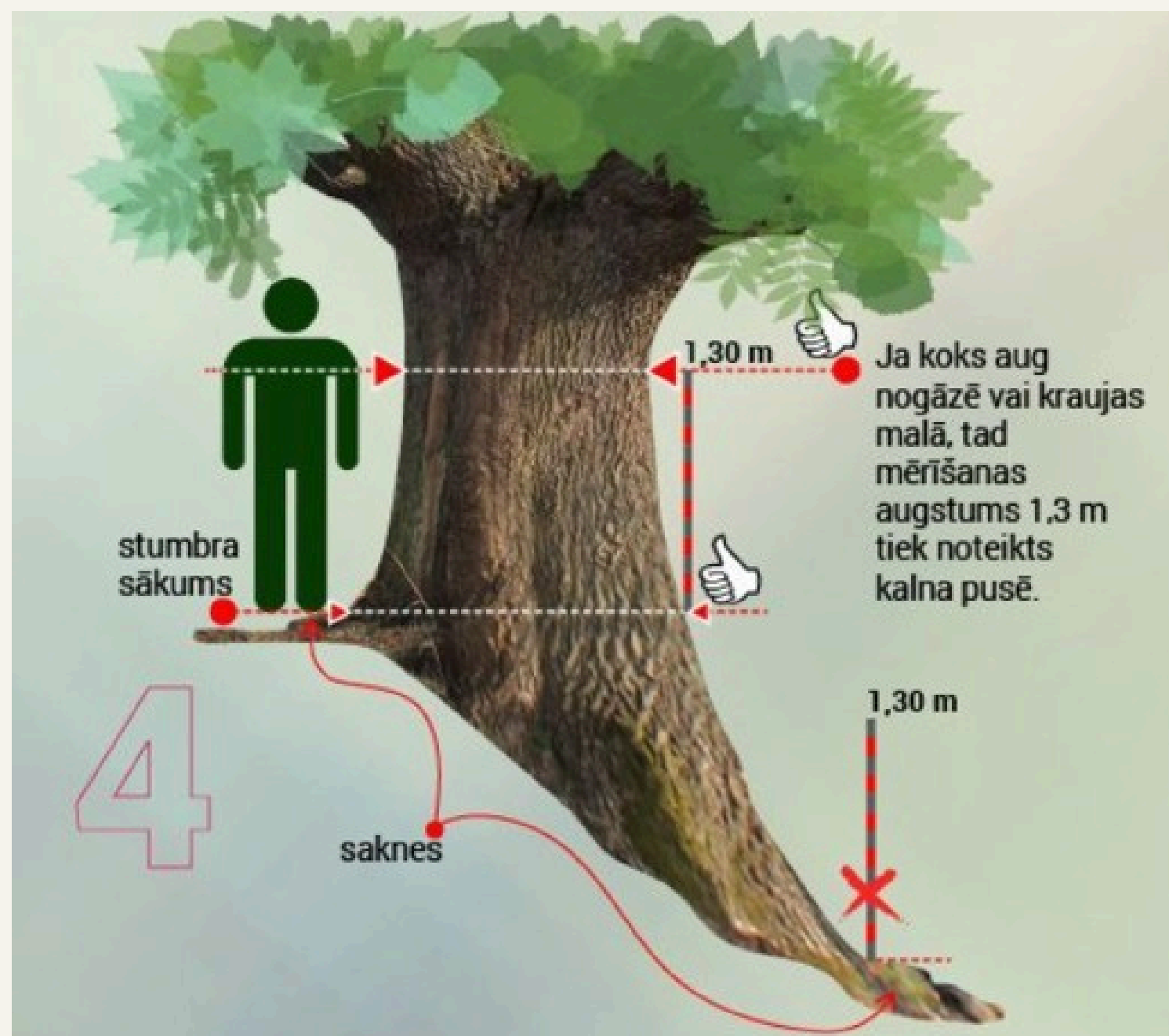
Koka stumbra apkārtmēra uzmērīšana

(1,3 m augstumā no sakņu kakla)

Koka stumbra apkārtmēra uzmērīšana

(1,3 m augstumā no sakņu kakla)

Paldies

GVIDO LEIBURGS

+371 29135557,
leiburgs@gmail.com
www.kokueksperts.lv

KOKUEKSPERTS

